

Čís. 8412.

Spolek jakožto právnická osoba nemůže vůli pojati a projeviti jinak než osobami fysickými a to způsobem, který určuje zákon nebo stanovy pro projev jeho vůle. Předseda spolku, oprávněný podle stanov zastupovati spolek na venek, může platně a pro spolek závazně vykonávati toto své právo jen v mezích stanov.

(Rozh. ze dne 26. října 1928, Rv I 167/28.)

Jednota proletářské tělovýchovy v L. domáhala se na žalovaném do-
držení kupní smlouvy o pozemku. O b a n i ž š í s o u d y žalobu za-
mítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc
prvému soudu, by o ní znovu jednal a ji rozhodl.

D ů v o d y:

Žalující spolek jest právní osobou podle § 26 obč. zák. a nemůže proto vůli tvořiti a projevovati jinak, než osobami fysickými a to způsobem, který zákon neb stanovy pro vznik a projev jeho vůle nařizují. Ustanovení ta je vykládati přesně jednak proto, že právnické osoby jsou podle § 21 obč. zák. pod zvláštní ochranou zákona, jednak proto, že zodpovědnost za jednání jejich zástupců jest mnohem vyšší než u svéprávních fysických osob, u nichž účinky právního jednání jsou omezeny na ně samotné. V souzeném případě jde o to, zda jest žalující jednota vázána právním jednáním svého předsedy, jenž bez usnesení spolkového výboru zrušil koupi, sjednanou se žalovaným z příkazu spolkového výboru. Nižší soudy odpověděly k otázce záporně, protože poměr předsedy spolku ke spolku není poměrem zmocněnce ke zmocniteli a nelze proto naň vztahovati předpisy občanského práva o zmocnění, nýbrž že jde o poměr veřejnoprávní, pro který, ježto spolkový zákon neobsahuje žádných předpisů, platí výlučně stanovy, že podle stanov žalující jednoty zastupuje předseda spolek ve všech vnějších věcech proti třetím osobám, pokud nejde o písemná prohlášení jménem jednoty, a že není toto předsedovo právo nijak omezeno, nanejvýš tak, že smí učiniti jen to, k čemu byl předem platným usnesením spolkových orgánů zmocněn. Dovolatel napadá tento právní názor právem jako mylný (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Podle 7. odstavce čl. 11 stanov, zastupuje ovšem předseda spolek ve všech vnějších věcech proti třetím osobám a úřadům, ale v 1. odst. — v hlavě téhož článku — jest ustanoveno, že spolkový výbor řídí vnitřní i vnější činnost spolku a spravuje jmění spolkové, a v odst. 6 řečeného článku jest předepsáno, jak se spolkový výbor usnáší. Z ustanovení těch plyne, že zástupčí oprávnění předsedy žalovaného spolku jest stanovami obmezeno a to nikoli skrytě, neboť do nich je volno každému nahlédnouti (§ 5 zák. ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.). Před-

seda spolku oprávněný podle stanov zastupovati spolek na venek může proto platně a pro spolek závazně vykonávati toto své právo jen v mezích stanov. Nebylo tvrzeno, že se spolkový výbor usnesl na zrušení sjednané kupní smlouvy, překročil tudíž Josef B., zrušiv koupi bez usnesení spolkového výboru, své zástupčí oprávnění a žalovaný spolek není proto podle §§ 1016 a 1017 obč. zák. jeho projevem vázán. Neobstojí proto důvod, z něhož nižší soudy žalobu zamítly.

Čís. 8413.

Nabídl-li se žalobce podle § 410 c. ř. s. přijati místo zažalovaného předmětu určitou částku peněz, jejímž zaplacením se může žalovaný osvoboditi od plnění tohoto předmětu, má se soud přidržeti návrhu žalobce, jak byl učiněn, a nesmí z prohlášení jeho vyloučiti některou část (úroky).

(Rozh. ze dne 26. října 1928, Rv I 227/28.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, by mu vydal věci dodané mu žalobcem anebo zaplatil 46.532 Kč se 6% úroky od 20. srpna 1923. *Procesní soud* první stolice uznal žalovaného povinným vydati žalobci věci, v žalobě podrobně uvedené nebo zaplatiti mu 46.532 Kč se 6% úroky od 1. září 1923. *O dvolací soud* vyhověl odvolání žalovaného potud, že zrušil výrok, odsuzující žalovaného alternativně k zaplacení 46.532 Kč se 6% úroky od 1. září 1923 a místo toho uznal právem, že se žalovaný může od povinnosti k vydání věci v rozsudku podrobně uvedených osvoboditi zaplacením 46.532 Kč, žalobu ohledně 6% úroků ze 46.532 Kč od 1. září 1923 zamítl.

Nejvyšší soud změnil rozsudek odvolacího soudu v napadené části tak, že se žalovaný může od povinnosti k vydání věci v rozsudku prvního soudu uvedených sprostiti zaplacením 46.532 Kč se 6% úroky od 20. srpna 1923.

Důvody:

Odvolací rozsudek správně praví, že se soud, nabídne-li se žalobce podle § 410 c. ř. s., přijati místo zažalovaného předmětu určitou částku peněz, jejímž zaplacením se žalovaný může osvoboditi od plnění tohoto předmětu, má přidržeti návrhu, jak byl učiněn. Avšak důsledně měl se pak i odvolací soud tohoto návrhu přidržeti a do rozsudku pojeti žalobcovo prohlášení, jak bylo v žalobě učiněno, že se žalovaný může povinnosti od vydání věci v prvním rozsudku uvedených sprostiti zaplacením 46.532 Kč se 6% úroky od 20. srpna 1923, a nesměl z prohlášení toho vyloučiti část, jak učinil s úroky, ohledně nichž žalobu zamítl. Prohlášení žalobcovo podle § 410 c. ř. s. jest jednostranným projevem žalobce, jednostranným jak proti soudu, jenž nezkoumá přiměřenost nebo oprávně-